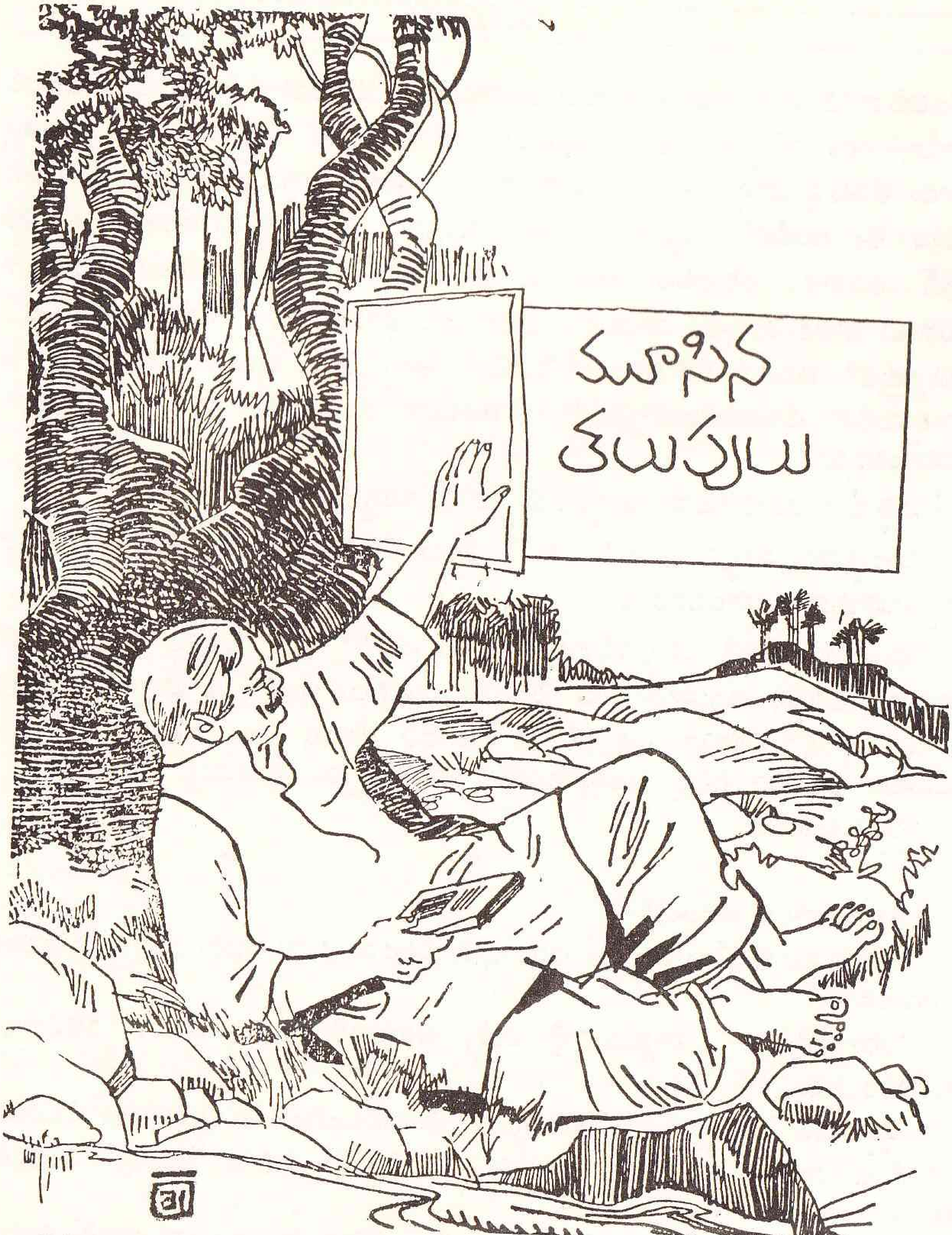

మూడు గంటలదాక బాగా ఎండ కాసింది.

ఉన్నట్లుండి మబ్బుకమ్మింది.

గాలికి తలుపులు కొట్టుకోవడం మొదలు పెట్టాయి.

"కింకర్మ కిమకర్మేతి కవయోప్యత్ర మోహితా..." చదువుతున్న భగవద్గీతను మూసేసి కిటికీ దగ్గరకెళ్ళారు చెంచురామయ్య.

ఈ కిటికీ తలుపులిలా కొట్టుకోకుండా ఏదయినా పెట్టమంటే ఇల్లుగలావిడ పెట్టదుకదా! అద్దెకుమాత్రం ముఫ్ఫైయవతారీకునే వచ్చి కూచుంటుంది....కాస్త పెద్దగా గాలి వీస్తే చాలు, పర్వతాలు దొర్లిపోయినంత చప్పుడుచేస్తాయి. తలుపులు...కిటికీ తలుపుల సందుల్లో కాగితపు ముక్కల్ని మడిచిపెట్టాడు చెంచురామయ్య.

పెద్దగా వీచింది గాలి. కిటికీగుండా వానజల్లు ఆయన మోహంమీద పడింది. తుళ్ళిపడ్డారు.

కిటికీ కవతల, రోడ్డుకటువైపు ఎవరో కంట్రాక్టరు కట్టించిన చిన్న చిన్న ఇళ్ళు బొమ్మరిళ్ళలా వరసగా ఎనిమిది వున్నాయి. ఆ ఏడో ఇల్లు కనబడకుండా పెద్ద చింత చెట్టుంది. అది గాలికి వూగి, వానకు తడిసి, మురిసిపోతూంది...ఆమొదటి ఇంట్లో అసిస్టెంట్ సర్జన్ మోహన్ రావున్నాడు. నాలుగోదాంట్లో లాయర్ అంజనే యులుంటున్నాడు....ఎంతమంది వుంటేనేం.--ఎం.ఎల్.ఏ. నరసన్నగౌడ్ గారీ వీధిలోకి కాపురానికి వచ్చేదాక ఈ వీధి తారు మోహం ఎరుగదుకద--

కిటికీకమ్ముర్ని పట్టుకుని నిల్చున్నారు చెంచురామయ్య. ఇంకోసారి వాననీళ్ళు మొహంమీద పడ్డాయి. తుడుచుకున్నారాయన.

అపాటికి వాన హెచ్చింది-- వయస్సులా!...గాలి తగ్గింది-యవ్వనంలా...వానా, గాలీ కలిసి జోరుగావస్తే?- తుఫాను-అవుతుందేమో!!..... జీవితంలో ఏం కావాలో తెలియక వెతుక్కోవడంతో యవ్వనమంతా అయిపోతుంది. ఏమి కావాలో, ఏది చెయ్యాలో తెలుసుకునేసరికి సంవత్సరాలు దాటిపోతాయి--శక్తి, ఓపికా తగ్గిపోతాయి....వాన వచ్చేముందు గాలి ఎక్కువ-గాలి తక్కువయిన కొద్దీ వాన ఎక్కువ-- లెక్కల ప్రకారమయితే దీనికి ఏదయినా విలోమ నిష్పత్తి లాటిది వుండాలి....

చెంచురామయ్యగారి మనసు, బయటి వాతావరణంలా చల్లగావుంది...ఏవేవో వావీ వరుసా లేని ఆలోచనలతో వేడిగానూ వుంది--

రోడ్డు పక్కగా వాననీరు గలగలా చప్పుడు చేసుకుంటూ కాలువగా వెళ్తొంది.... అంత వానలోనూ ఒకబ్బాయి పరుగెత్తుకొచ్చాడు..వాడి కళ్ళల్లో ఎంత వెలుగో....ఒక కాగితప్పడవను నీళ్ళల్లో వదిలిపెట్టాడు-- ఒయ్యారంగా ఊగుతూ సాగింది. ఆ అబ్బాయి ఉత్సాహపుపడవ.... కాని, పెద్దగా పడుతున్న వానచినుకులకు తడిసి బరువెక్కి ఆ పడవ నెమ్మదిగా మునిగి పోయింది.... ఆ అబ్బాయి పరుగెత్తి పోయాడు.

చెంచురామయ్య కిటికీ ని వదిలారు. హాల్లో అలమార లోంచి ఓ పాత ఇంగ్లీషు వారపత్రికను తీసి దాని అట్టకాగితాన్ని చింపారు. వాసలీన్ సీసాను తీసుకున్నారు. అకాగితాన్ని చతురస్రంగా కత్తిరించి దానికి రెండు వైపులా వాసలీన్ పూశారు; నాలుగుగా మడిచారు. కత్తిపడవ చేయబోయారు-- కాని రాలేదు. మూడుసార్లు ప్రయత్నించినా మామూలుపడవే వచ్చింది.... ఆయనకు నవ్వొచ్చింది. కత్తిపడవ చేయడం మరిచి పోవడమా!

ఆఖరు సారిగా.....

-ఒక వానరోజున బడి ఎగ్గొట్టి కాగితాలతో కత్తిపడవలు చేసి నీళ్ళల్లో విడిచి పెడుతుంటే, బయటినుంచి వస్తున్న నాన్నగారు చేతిలోని గొడుగుతోనే తన్ని కొట్టపోవడం, ఆ దెబ్బకడ్డంగా తను మోకాలు పెడితే ఆ గొడుగుకాడ విరిగిపో వడం--గుర్తుకొచ్చాయి.... అరోజు బడి మానేసి వర్షంలో తడుస్తున్నాడని పడవలు చేశాడని అమ్మ చితకబాదింది....

అప్పుడు తనకు ఎనిమిదేళ్ళు.

–నలభై ఏడేళ్ళ తర్వాత ఈనాడు – పెళ్ళి, ఉద్యోగం, నల్గురిలో ఒక్కడుగా మిగిలిన కొడుకు, రెండేళ్ళ కింద తమ ఇంటికొచ్చిన కోడలు, –తర్వాత ఈనాడు కత్తిపడవ చేయబోతే రానంటూంది---

ఆ అబ్బాయి మళ్ళీ వచ్చాడు. వంగి నెమ్మదిగా ఇంకో పడవను వదిలిపెట్టాడు.

....రవీంద్రుడి గీతంలో ఒక అమ్మాయి అంటుంది:

'ఇక్కడి కెందుకొచ్చానో చెప్పనా?'

'--నింగిని నిండిన నక్షత్రాల నడుమ నా ప్రమిదను నిలుపుదామని వచ్చాను--'

'ఇక్కడి కెందుకొచ్చానో చెప్పనా?'

'– పగటివెలుగు పడమటింట్లో నిద్రపోయినతర్వాత ఈ ప్రవాహంమీద నా దీపాన్ని పడవగా వదలిపెడదామని వచ్చాను--'

-- ఈ ప్రవాహం మీద పడవగా వదలిపెడదామని వచ్చాను....–నాదీపాన్ని పడవగా వదిలిపెడదామని.... పడవగా వదిలి....

చెంచురామయ్యగారు ఆశ్చర్యపడ్డారు.... ఆలోచిస్తూ, ఆలోచిస్తూ, ఎలా మడిచారో ఏమిటో – ఆయనచేతిలో కత్తి పడవ తయారయివుంది! పోగొట్టుకున్న వస్తువు దొరికినట్టు, పాత మిత్రుడు హఠాత్తుగా కనబడినట్టు ఆయన ఎద ఆనందంతో నిండింది. కిటికీదగ్గరకు వెళ్ళారు... వర్షం ఇందాకటి కన్న కాస్త తగ్గింది. కాని నీళ్ళకాలువమాత్రం మరీ ఉధృతంగా పారుతూంది.

దాన్నిండా నాలుగయిదు కాగితాలు తేలుతూ పోతున్నాయి... అవన్నీ ఆ అబ్బాయి వదలిపెట్టిన పడవలు కాబోలు... ఆ పడవల జీవితం రెండేసి నిముషాలు-- రెండుబొట్లు వాన రాలితే ఆ అందాల పడవకాస్తా, తడిసి ముద్దయి మామూలు కాగితంగా తేలి, మునిగిపోతుంది. అడుగో ఆ అబ్బాయి – గెంతుకుంటూ వచ్చి ఇంకో పడవను వదిలిపెట్టి పరుగెత్తి వెళ్ళిపోయాడు....బహుశ ఇంకోటి తేవడానికి కాబోలు--అలా ఎన్ని పడవలు చేసి దాచుకున్నాడో--!

ఈసారి ఆ అబ్బాయి రాగానే పిలవాలి. వాడినొక నిముషం వుండమనాలి. తాను వెళ్ళి, తను చేసిన కత్తిపడవను ఆ అబ్బాయి చేతికిచ్చి నీటిమీద వుంచమని చెప్పాలి. ఈ కత్తిపడవ అంత త్వరగా మునిగిపోదు. అలా మునగకుండా కంటికి కనిపించిన దూరందాక అది తేలిపోతుంది. అప్పుడు ఆ అబ్బాయి. ఆశ్చర్యపోతాడు. ఆ ఆశ్చర్యాన్ని చూడాలి. ఆ కాగితానికి వాసలీన్ పూశారని తెలిస్తే వాడి ఆశ్చర్యం పోతుంది... రహస్యంలోనే ఆనందం.. ఆశ్చర్యం.....! ఇదేమిటి–అని బయలుదేరితే ఆనందంపోతుంది... బాధ మిగులుతుంది. .. అసంతృప్తి దొరుకుతుంది.

అదుగో, ఆ అబ్బాయి వచ్చేశాడు! వాడి పేరేమిటో?

"ఏయ్!" అని పిలిచారు చెంచురామయ్య. వాన జోరులో వాడికి విన్పించలేదల్లే వుంది. గొడుగు తీసుకున్నారు చెంచురామయ్య. ధోవతిని నడుములో దోపుకున్నారు.

ఇంకో చేతితో కత్తిపడవను తీసుకున్నారు.

"ఏమండీ! ఎంత పిలిచినా టిఫినుకు రారేం?"

ఉలిక్కిపడ్డారు చెంచురామయ్య--

"ఎక్కడికో బయలుదేరుతున్నట్లున్నారే--?" అంది ఉప్మా పళ్ళెంతో వచ్చిన సుందరమ్మ.

"అబ్బే........"

"ఆ చేతిలో ఏమిటి--"

"అబ్బే ....ఇదా...ఇది ఏమీలేదు సుందరం!" అని నవ్వారు చెంచురామయ్య.

"అరి మీ అన్యాయమూ! ఏదో భగవద్గీత చదువుకుంటున్నారనుకుంటే-ఇదా మీరు చేస్తున్న పని?" - అని కిటికీగుండా బయటికి చూసి-- "అవిగో అవన్నీ మీరుచేసిన పడవలేనా --! రామ రామ! ఎవరయిన చూస్తే - నవ్వరుటండీ--" అని దవడలు నొక్కుకుంది సుందరమ్మ చిరునవ్వుతో.

"అబ్బే! అవన్నీ ఆ అబ్బాయి చేశాడే--" కత్తి పడవ టేబిల్ మీది కెక్కింది.

"ఇహనేం? -- మీరుచేసి ఇస్తుంటే వాడు వానలో నిల్చుని -వాటిని నీళ్ళల్లో వేస్తున్నాడన్నమాట--!! వాళ్ళమ్మ గనుక చూసిందంటే మనల్ని జుట్టు పట్టుకుని వీధిలోకి లాగుతుంది....ఆ...." అని మందలించింది సుందరమ్మ.

"నేను ఉద్యోగంనుండి రిటైరయినా నువ్వు అథారిటీలోనుండి రిటైరవలేదే--" అన్నారు చెంచురామయ్య.

"ఆ...చాల్లెండి.....ముందు టిఫిన్ కానివ్వండి--"

"ఏమిటి - ఉప్మానా....జంతికలు చెయ్యమన్నాను కదటే---"

"అబ్బాయి ఈ పూట ఉప్మా చెయ్యమని చెప్పిపోయాడండి -- అందుకని చేశానూ--అదీగాక ఓ పక్క పళ్ళూడిపోతుంటే ఇంకా జంతికలేమిటండీ--"

"పళ్ళు పూర్తిగా వూడిపోతే ఇహ జంతిక లెటూ తినలేముగా--"

"ఏమిటో బాబూ--" సుందరమ్మ వెళ్ళిపోయింది వంటింట్లోకి--

'ఈమె ముప్పైయైదేళ్ళు నా జీవితాన్ని పంచుకుంది' అనుకున్నారు చెంచురామయ్య. ఆయన ఆలోచనలకు టేబిల్ మీది కత్తిపడవ అడ్డమయింది. ఉప్మా అవ వస్తూంది.

"ఇంకాస్త తెచ్చాను-- "అంటూ వచ్చింది సుందరమ్మ.

"నాకింక వద్దు--"

"అయితే వుండండీ, కాఫీ పట్టుకొస్తాను"

మళ్ళీ ఆలోచనలో పడ్డారాయన....

-- రెండువారాలకింద కొడుకు భార్యతో అత్తగారింటికి వెళ్ళాడు. అతడు వెళ్ళిన నాల్గోరోజు పొద్దున--

నిద్రలేచి, స్నానం అదీ అవగానే పూజ కానిచ్చారు చెంచురామయ్య. పూజకాగానే భగవద్గీత ఒక అధ్యాయం పారాయణం చెయ్యడం ఆయన అలవాటు. భవద్గీత చదువుతూ వుండగానే ఇత్తడి గ్లాసులో వేడివేడి కాఫీని తీసుకొచ్చి ఆయన ముందుంచి, అగ్లాసుమీద ఇత్తడికప్పుని బోర్లించి పెట్టి వెళ్ళడం సుందరమ్మ అలవాటు.

కాని అవాళ ఎందుకో గీతాపారాయణం అయిపోతూంది. ఇంకా రేండే శ్లోకాలున్నాయి. కాని కాఫీ గ్లాసు రాలేదు. ఆ రెండు శ్లోకాలూ అయిపోయాయి కాని.....

సుందరమ్మ ఆరోగ్యమేమయినా బాగులేదేమో అనుకుని, లేచి, వంటింట్లోకి వెళ్ళిచూశారాయన. అపాటికి స్నానం అయింది. కూచుని కూరలు తరుగుతూంది..... ఆయన్ను చూడగానే కత్తి పీటను పక్కకుంచి -- "కూచోండి! కాఫీ ఇస్తాను" అంది. ఇచ్చింది. ఆయన త్రాగారు. ఏదో అడుగుదామని అడక్కుండానే లేచివచ్చారు.

కాసేపు పేపరు చదివి, ఒకటి రెండుత్తరాలు రాసుకుని పక్కింటబ్బాయి ముకుందానికేదో అర్థం కాని పాఠం చెబుతుండగా తొమ్మిది కొట్టింది. విస్తుపోయారు చెంచురామయ్య. తొమ్మిది కొడుతుండగా చారు లేక మజ్జిగ అన్నం ఘట్టంలో వుండడం ఆయన రివాజు. కాని ఏమిటివాళ.....? సుందరమ్మకేమయినా మతి పోతోందా?...ముప్ఫై ఆరేళ్ళ సర్వీసులో ఒక్క రోజు కూడా ఆఫీసుకు అలస్యంగా వెళ్ళడమా? ఇంటినుండి సరిగ్గా తొమ్మిదీ పదింటికి బయట పడకపోతే, ఆఫీసువేళ దాటి పోతుంది....ఇవాళ భోజనానికి వీలులేదు.

చెంచురామయ్యగారు గబగబా ధోవతి ధరించి, చొక్కా వేసుకుని కోటు తొడుక్కున్నారు. కోటు జేబులో పెన్ను అదీ చూసుకున్నారు. ఉత్తరీయం వేసుకుంటుండగా హాలుని చిమ్ముదామని అటొచ్చింది సుందరమ్మ. చేతిలో చీపురుతో ఆమె అలాగే నిల్చుండిపోయి తన్ను చూడడం గమనించారు చెంచురామయ్య.

ఆశ్చర్యంగా ఆమెవేపు చూశారు–

ఆమె చేతిలో చీపురు అరిగిపోయి వుంది...

"ఆ చీపురు అరిగిపోయిందికదా-- పారేసి కొత్తది కొనుక్కోకూడదూ--" అన్నారు. యధాలాపంగా కోటుజేబులో చేయివుంచుతూ.

చేతికేదో లావు కాగితం తగిలితే బయటికి తీశారు. సుందరమ్మ మాట్లాడలేదు.

తీసిన కాగితాన్ని విప్పారు చెంచురామయ్య. మరుక్షణం ఎవరో కత్తితో పొడిచినట్లయింది. ఆయన మొహం!

అందుకనేన్నమాట-- కాఫీ ఆలస్యమయింది.

అందుకనేనన్నమాట – తొమ్మిదికి ముందుగానే తనకు భోజనానికి పిలుపురానిది -- సుందరమ్మ లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

ఉత్తరీయమూ, కోటూ, చొక్కా, విప్పిపారేసి పడక కుర్చీలో చేరగిలబడ్డారు చెంచురామయ్య.

ముప్ఫై ఆరేళ్ళ ఆదర్శప్రాయమైన ఉద్యోగ నిర్వహణ తర్వాత తను నిన్నటితో

రిటైరయిపోయారు! అరిగిపోయిన హెడ్ గుమాస్తాకు ఇవాళ ఆఫీసులో పార్టీకూడా ఏర్పాటుచేశారు... చెంచురామయ్యగారి మొహంమీదకు చిరునవ్వు రావడానికి, ఆయన యాభైయైదేళ్ళ జీవితానుభవమూ కృషిచేయవలసి వచ్చిందారోజున....

– పది రోజుల కింది ఆ సంఘటన తలచుకుంటే ఏవిటోగా వుంటుంది...

ఉప్మా అయిపోయింది. పళ్లెం పక్కనుంచారు. వర్షం ఇంకా కురుస్తూనేవుంది. అంత ఉరుముల శబ్దం మధ్యా – వీధితలుపు ఎవరో కొడుతున్నట్లు వినిపించింది. చెంచురామయ్య వెళ్ళి తలుపుతీశారు. రెయిన్‌కోటూ, కుళ్ళాయికింది మొహం పలికింది-- "టెలిగ్రాం సార్!"

పుచ్చుకున్నారు చెంచురామయ్య.

తనకే! ప్రాణ మిత్రులలో ఒక్కడైన సూర్యనారాయణకు టైఫాయిడ్ తగ్గిపోయి – మళ్ళీ తిరగబెట్టిందట.... తన్ని చూడాలని అంటున్నాడట... వాళ్ళబ్బాయి ప్రసాద్ ఇచ్చాడు ఈ టెలిగ్రాం--

కాఫీగ్లాసుతో వచ్చిన సుందరమ్మకు టెలిగ్రాముతో ఎదురయ్యారు చెంచురామయ్య.

* * *

ఇంకో నాలుగ్గంటలుంటే తెల్లవారుతుంది.

రైలుబండి చీకటిని దూసుకుని వెడుతూంది.

చెంచురామయ్య ఫస్ట్‌క్లాస్ పెట్టెలో కింది పరుపుమీద పడుకుని ఉన్నారు. ఆ పెట్టెలో రెండే పరుపులున్నాయి. పైదానిమీద ఎవడో అబ్బాయి – కాలేజి కుర్రాడు కాబోలు–పడుకుని వున్నాడు. నీలిదీపం ప్రశాంతంగా వెలుగుతూంది.

సూర్యనారాయణ–అదే సూర్యం--ఆ పేకాట దుర్గుణం మినహాయిస్తే ఎంత మంచివాడు-- హైస్కూలు రోజులలో ఓసారి తాను, ఈదుతూ ఈదుతూ మునిగి పోతుంటే జుట్టుపట్టి పైకి లాక్కువచ్చాడు సూర్యం... మొన్నమొన్న అబ్బాయి పెళ్ళికి డబ్బు ఎలాతేవాలో తెలియక తికమక పడుతుంటే అడక్కుండానే డబ్బు పంపాడు సూర్యం...ఆ వెయ్యిలో ఇంకో మూడువందలు ఇవ్వాలికూడాను...నిడదవోలులో సూర్యం మేష్టారంటే ఆయన దగ్గర చదువుకున్నవాళ్ళంతా పడిచస్తారు...ఆ సూర్యం తను వెళ్ళేసరికి వుంటాడా? ఏమిటో ఇన్ని అనుభవాల తర్వాత, ఇన్ని సంవత్సరాల తర్వాత ఇంకా 'చావు' అనగానే గభుక్కున గుండె ఎగిరిపోయినట్లనిపిస్తుంది....కాని రోజూ ఎంతోమంది చచ్చిపోతుంటే అలా అన్పించదు. బహుశా మనం ప్రేమించిన వాళ్ళు–కనీసం ప్రేమించామనుకున్న వాళ్ళు – మనం అలవాటుపడ్డవాళ్ళు చనిపోతేనే ఈలోటు, ఈ బాధ కలుగుతాయికాబోలు – అయితే 'చావు' అంటే మనం పడే వేదనకు కారణం, కేవలం 'అలవాటుపడి వుండడ'మేనా? ఛా... అంత సూక్ష్మంగా తేలిపోతే ఇహ రిసరెక్షన్లూ, త్రిపిటకాలూ, కర్మయోగాలూ ఎందుకూ? కాని చావంటే ఏమిటో, దాని తర్వాత ఏంవుందో (అదంటూ వుంటే) తెలిస్తే చావు గురించి భయపడమేమో!.. అయితే చావుమీద మన భయానికి మరో పేరు – ఏమిటో తెలియని అజ్ఞానపు భయమన్న మాట – ఇదీ ఒక నిర్వచనమే?–

"ఇదేం స్టేషను మేస్టారూ?"

చెంచురామయ్య ఉలిక్కిపడ్డారు. పైనుండి ఆ అబ్బాయి అడిగినట్లు తెలుసుకున్నారు. తెలుసుకుని ఆశ్చర్యపోయారు. అసలు రైలుబండి ఆగినట్లే తెలియదు తనకు--

"తెలీదు నాయనా!" అన్నాడు ఏదో నేరం చేసినవాడిలా.

ఆ అబ్బాయి లైటు వెలిగించాడు..తలుపు గడియమీద ఓపాదం వుంచి కిందకు దూకాడు లాఘవంగా-

'అలా నేను దూకగలనా?... దూకినా ఆ అబ్బాయి నవ్వుతాడేమో' --అనుకుంటున్న చెంచురామయ్యకు ఆ అబ్బాయి పెట్టె దిగి కిందకు వెళ్లడం తెలియలేదు.

కాసేపు తర్వాత, ఆ అబ్బాయే వచ్చి చెప్పాడు-- "మేస్టారూ! మన ముందు వెళ్ళిన గూడ్సుబండి విజయవాడకు మూడు మైళ్ళలో పడిపోయిందట-- అంచేత మనబండి నింకో పది పన్నెండు గంటలదాక ఇక్కడే వుంచుతారట--" అన్నాడు సిగరెట్టు ముట్టిస్తూ-

"ఇక్కడే-అంటే?"

"మనం మంచిపల్లి స్టేషనుకు కాస్త ఇవతల వున్నామండీ--" అన్నాడు ఆ అబ్బాయి.

ఆ తర్వాత అరఘంటలో - అ అబ్బాయి-గోపీనాధ్ ఆయనతో ఎన్నో కబుర్లు చెప్పాడు. ఎన్నో విషయాలు చర్చించాడు.

ఆఫీసులో ఏ కేసుల విషయమో తప్పిస్తే గోపీనాధ్ వయసువాళ్ళిలా తనతో కూర్చుని మాట్లాడ్డం చెంచురామయ్య ఎరుగరు. బీటలు వారిన భూమిమీద వర్షపుజల్లు పడ్డట్లుంది....

ఉన్నట్లుండి గోపీ పలికాడు -- "మేస్టారూ! ఎటూ ఈ బండి చాలాసేపిక్కడే వుంటుందికదా దిగి అలా వెళ్లొద్దాం రారాదండీ--"

చెంచురామయ్యగారి హృదయం ఎగిరి గంతేసింది. ఆయన అతి ఉత్సాహంతో ఆ పెట్టెనుండి కిందకు దూకారు... గార్డుతోచెప్పి తమ పెట్టెకు తాళం వేయించారు. దూరంగా కనబడుతున్న గుట్టవైపు నడిచారు. ఆ పాటికి తెల్లవారు ఝామయింది.

అరమైలు నడిచేసరికి పెద్ద తోట వచ్చింది. దానిగుండా నడిచారు. జోళ్ళకింద నలుగుతున్న ఆకులచప్పుడుకు పక్షులు అలజడితో కదిలాయి--

"చెప్పులు తీసేసి నడుద్దామండి--" అన్నాడు గోపీ.

"ఈ ఒక్కపూట మాత్రం పక్షులను కాస్త త్వరగా నిద్ర మేల్కొనీయవోయ్...ఏమీ ఫరవాలేదు-" అన్నారు చెంచురామయ్య. గోపీ నవ్వాడు.

మూడు ఫర్లాంగుల తర్వాత ఒక పెద్ద చెరువు కనబడింది. నెమ్మదిగా పారుతున్న ఆ అలలు ఏదో రహస్యం చెబుతున్న పెదవులనిపించాయి.

చెంచురామయ్య మాట్లాడకుండా చొక్కా విప్పేసి అందులోకి గెంతారు.

చొక్కానూ పంట్లాన్ని ప్రక్కకుంచి, గోపీ ఆయనను అనుసరించాడు. ఇద్దరూ ఈదారు. నీళ్లు చల్లుకున్నారు. మునిగారు. ఆడుకున్నారు. తేలారు. నవ్వుకున్నారు.. బయటికి వచ్చారు. బట్టలు పిండి ఆరవేశారు.....

పక్కనే చిన్న ఆలయంవుంటే వెళ్ళారు. అందులో ఏదో గ్రామదేవత విగ్రహంలా వుంది. ఆరిపోతున్న దీపం వెలుగులో, పుట్టెడు కుంకుమ కింద సరిగ్గా కనపళ్లేదు. ఆ కుంకుమ కొంచెం నొసట దిద్దుకుని, నమస్కారం పెట్టి గుడిని వదిలారు.

అయిదు గంటలవుతూంది. బయటికివచ్చి, తోటలో పండచెట్లున్నవేపు వెళ్ళారు. ఇద్దరూ కలిసి రాళ్ళు విసిరి నేరేడు, జామ, మామిడి పళ్ళను కొన్నింటిని రాల్చారు.

పెద్ద ఆకులేవోతెచ్చి కడిగిన పండ్లను వాటిలో వుంచుతూ అడిగాడు గోపీ-- "ఏమిటండీ....ఈ తోట యజమాని ఎవరయినా....."

"ఫరవాలేదోయ్...." అన్నారాయన నవ్వుతూ

బట్టలు తడి ఆరాయి. చల్లగా బయలుదేరింది, గాలి.

చెంచురామయ్యగారి తెల్లజుత్తు అల్లరిగా ఎగురుతోంది. చేతులతోనే క్రాపుని సరిచేసుకుంటున్నాడు గోపీ.

అతడిని ఎగతాళిచేశారాయన : "దేవతలు విహరించే ఈ వేళప్పుడు తల్లి ఒడిలాటి ఈ చోట కూడా, ఆ క్రాపుమీదేనా నీ దృష్టి?...నీ క్రాఫు కాస్త వంకరగా వున్నంత మాత్రాన ఈ భూగోళం కుంగిపోదుగదా--!"

"నిజమేనండోయ్..."అని, కావాలని జుత్తంతా రేపేసుకున్నాడు గోపీ.

"ఆహ్హా!" అని పెద్దగానవ్వి గోపీ వీపుమీద ఒక్కటి చరిచారు చెంచురామయ్య.

గభుక్కునలేచి నిల్చున్నాడు గోపీ. "మేష్టారూ! మీరిక్కడే వుండండి.....నేను అయిదే నిముషాల్లో పరుగెత్తుకెళ్ళి అదిగో ఆ గ్రామంలో ఇంత పాలూ అదీ దొరికితే పట్టుకొస్తాను. నిప్పుచేసి దాన్ని కాచుకుందాం.....చక్కగా పండ్లనూ వేడిపాలనూ ఆరగిద్దాం-" అన్నాడు ఉత్సాహంతో. పంట్లాం తొడుక్కున్నాడు- "నేను వచ్చేలోగా మీకు వ్యాసుపోకపోతే ఈ పుస్తకం చూస్తూవుండండి" అని పంట్లాం జేబులోనుండి ఓ ఇంగ్లీషు పుస్తకాన్ని బయటపడేశాడు.

"అబ్బాయ్, అసలే నీ పేరు గోపీనాథుడూ, అంచేతా-పల్లెసీమల్లో గొల్లభామలుం టాయి జాగ్రత్త-" అని నవ్వారు చెంచురామయ్య. మాట్లాడకుండా చిరునవ్వుతో అడుగులు త్వరగా వేశాడు గోపీ.

లేచివెళ్ళి కొన్ని చితుక పుల్లలూ అవీ ఏరుకొచ్చారు చెంచురామయ్య. ఈ పాటికి బాగా తెల్లవారిపోయింది.

ఆకాశంమీది ఉషాదేవి భూమ్మీది ఆ చెరువుటద్దంలో తన ఎర్రదనం చూసుకుం టూంది. పక్షులన్నీ గానాలతో స్నానాలు మొదలెట్టాయి. చూపు ఆనిన చోటెల్లా కనపడని చేతులు రంగు రంగుల ముగ్గుల్ని దిద్దుతున్నాయి. శబ్దానికతీతమయిన సంగీతం సాకారమై ప్రత్యక్షమయింది. చెంచురామయ్య హృదయం నిండిపోయింది.

"నతుమాం శక్యసే ద్రష్టు మనేనైవ స్వచక్షుసా"– విశ్వరూప సందర్శన యోగంలో కృష్ణ భగవానుడు చెప్పిన బలహీనత విస్పష్టమయింది. కళ్ళు మూసుకుని చేతులు జోడించారొక్క క్షణం.

ఏదో పండు 'ధప్పు' మని ఆయన పక్కన పడింది. ఉలిక్కిపడి కళ్ళు తెరిచి పైకి చూస్తే–ఎగిరిపోతున్న చిలుక కన్పించింది.

రాత్రిసుందరి వదలిన ఆనంద బాష్పంలాటి మంచుకణం అంతవరకూ గడ్డిపోచ చివర నాట్యంచేసి నేలమీద రాలింది.

'ఈపాటికి గోపీ వస్తూ ఉండాలి' అనుకుంటూ అతడు విడిచి వెళ్ళిన పుస్తకాన్ని తిరగేశారు చెంచురామయ్య. పుస్తకం వెనక అట్టమీద రచయిత జీవిత విశేషాలున్నాయి. చూస్తున్నారు.

ఉన్నట్టుండి పుస్తకం మధ్యనుండి ఒక కవరు కిందపడింది. దాన్నితీసి గోపీ అడ్రసు చూశారు చెంచురామయ్య.

ఆ చేతిరాత చాల పరిచయమయిందిగా కన్పించింది. కవరుని తిప్పిచూశారు. తన కళ్ళను నమ్మలేకపోయారు....కవరు వెనక తన కొడుకు పేరు–తమ ఇంటి అడ్రసు ఉంది–

అయితే–గోపీ తన పుత్రుడి మిత్రుడన్నమాట.–తానింత సేపూ–?!!

లేచి నిల్చున్నారు చెంచురామయ్య. ఒక్కసారి, దూరంగా కన్పిస్తున్న ఆ పల్లెనూ, చెరువునూ, చిన్న ఆలయాన్నీ, తోటనూ–పరికించాడు.

చేతిలో పుస్తకం తీసుకున్నారు. గబగబ నడవడం మెదలెట్టారు.

తోటదాటి బయటికి వచ్చారు.

కాసేపట్లో–ఇంకా ఆగివున్న రైలుబండి దగ్గరకొచ్చారు.

ఆ పాటికి, రాత్రి అక్కడ రైలు ఆగిన విషయం తెలిసిన చుట్టుపక్కల పల్లెల జనం వచ్చారు. కొందరేవో ముంజెలు, రేగుపళ్ళు వగైరా తెచ్చి అమ్ముతున్నారు. ఒకటి రెండు ఎద్దుబండ్లు కూడా కన్పించాయి. ప్రాంతమంతా చిన్న సంతలా వుంది.

ఒక ఎద్దుబండిని కేకేశారు చెంచురామయ్య.

"దగ్గర్లో బస్సు దొరికే వూరేదయినావుందా?" అని అడిగారు.

"ఏడు మైళ్ళలో ఉందండి" అన్నాడు బండివాడు.

"బండి కడతావా?"

"అయిదు రూపాయలవుద్దండి"

–గార్డుని పిలిచి తమ పెట్టెను తెరిపించారు చెంచురామయ్య. తమ ట్రంకునీ, పరుపుచుట్టనూ తీసుకొమ్మని బండివాడితో చెప్పారు.

ఓ కాగితం తీసుకుని రాశారు–

'గోపీనాథ్! అర్థరాత్రివేళ–అజ్ఞానంతో ఎత్తయిన గోడలు ఎగరడానికి ప్రయత్నించాను. కాని చీకటిపోయి తెల్లవారింది. తలుపులు మూయబడిన తర్వాత, గోడలు

దాటబూనడం సరైన పనికాదని తెలిసి వచ్చింది. పగటి వెలుతురులో పదిమంది తోటి పడుచువారిమధ్య–నువ్వు–నన్ను ఇంకోవిధంగా చూసి, నాతో మరో విధంగా ప్రవర్తించడం సంభవం, అది సహజం కూడా.....కాని ఈ గాజు కల పగిలిపోవడాన్ని చూసి భరించగల శక్తి నాలోలేదు–నీ వయసుతో భాగం పంచుకోగలిగిన ఆ మూడుగంటలనే పదివేలుగా దాచుకుంటాను.....ఈ నా కలను నీతోనే వుంచుకొమ్మని కోరుతున్నాను–చెంచు రామయ్య ఆ ఉత్తరాన్ని కింది పరుపుమీదవుంచి దాని మీద గోపీ ఇచ్చిన ఇంగ్లీషు పుస్తకాన్ని పెట్టారు. కిందకుదిగి, గార్డుతో, ఆ పెట్టెకు తాళము వేసుకొమ్మన్నారు.

–"మిమ్మల్ని ఎనిమిది గంటల బస్సు కందిస్తాను దొరా! ఏమీ భయంలేదు–" అని అభయహస్తం ఇచ్చాడు బండివాడు.

చెంచురామయ్యగారి నవ్వు ఎద్దు మువ్వలతో కలిసిపోయింది.

(ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక జూన్ '61)